

# SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.  
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

## TOLLHEGYEN.

— július 20.

(Lengyel Zoltán türelmetlenkedése)

Lengyel Zoltánban kiütt a Zoltánság. Szultánságnak képzele a mandátumot, közbeszólásokkal és cikkekkel zavarja a kormány munkáját, a mely kormánynak elég baja, hogy Bécsből kormányoztatik. De hát annyira megkivánja hazánk főzoltánjának szereplését, hogy néhány hónapig sem nyughatik tőle?

\*

(Andrássy gróf következetes.)

Miután Pikler Gyula ur becsempészte a „Társadalomtudományi Társulat” választmányi tagjai közé Kristóffy, Andrássy Gyula gróf lemondott a társulat elnökségének igen kétes dícsőségéről. Pikler ur örvendhet ennek az eredménynek. Rajta is meglátszik, hogy egyrészt a vallásosság és hazafiság, másrészt a vallástalanság és hazafiatlanság oly ikrek, a melyek egymás nélkül nem jelentkeznek. A kinek Istene van, annak hazája is van, a kinek nincs hazája, annak Istene sincs. Pikler és Kristóffy, egyéb hivekkel, markáns képviselői a lelki nincsetlenségnek.

\*

(Az új rektor.) A fentebbiekkel kapcsolatosan jut eszünkbe a debreceni főiskola új rektorának, dr. Händel Vilmos jogakadémiai tanár urnak üdvözlése. Tudományának,

tanszékének élő, hazafias tanár. Bizonyosan érzi, hogy milyen feladatokat gördít vállaira a megelőző tanév rektori rezsimje. Ha ennek kozmopolitika ténykedései némi nyomot hagytak volna a kedélyekben, lesz neki olyan spongyája, mellyel e ténykedésnek még emlékét is el kell törölnie. Hit, hazaszeretet, a törvények tisztelete legyen a működésének iránytűje, nehogy a nyáj rossz utakra tévedjen és zsákmányává legyen a hitetlenség és nemzetietlenség prédaleső farkasainak.

## A föld.

— július 20.

Országszerte folyik az aratás. Peng a kasza, bugnak a gépek, garmadában ömlik belőlük az élet, az acélos gabona. A vészes agitáció ebben az esztendőben még nem ért célt, az aratósztrájkok tüze részben elfojtatott, részben magától kialudt. — A buza nem pusztul el learatatlan, megtelnek a csűrök; de ez nem jelenti azt, hogy lesz elegendő kenyere az ország népének.

Pedig ez az esztendő gazdaságilag nem tartozik a rosszak közé, inkább mondhatni jó közepesnek. A gazdasági tudósítók újabb jelentései szerint ugyan a próbaesélyek sokfelé megcsalták a reményeket, de a családások okát nyilván a remények túlesigázott voltá-

ban kell keresni. Ha kanaani világ nincs is a magyar földön az idén, jó volna, ha ki lehetne egyezni a földdel, hogy egyre másra minden esztendőben így fizesse meg a munkát. A baj csak az, hogy még ha lehetne is ilyen egyezséget kötni, a mai mezőgazdasági viszonyok között akkor is el kellene pusztulnia az országnak. Nem tudunk a földdel bánni s a föld minden különös bosszujára nélkül a magunk keze ver meg bennünket.

A helyzet rövid átgondolása kétségtelenné teszi az igazságát ennek a beszédnek, mely arnyiban tetszik idegennek, hogy mi úgy tartjuk, élünk-halunk a földért s zokon vesszük, ha azt mondják, hogy nem értünk a földműveléshez. Azonban annak, aki haragszik, ritkán van igaza.

Akármilyen abszurdnak tetszik, kétségtelen az a tétel, hogy a magyar mezőgazdasági termények kivitelét a gazdasági visszamaradottság hozta létre. Gabonaexportunk nem azért keletkezett, mintha a magyar földbirtokosok lettek volna az első nagy gabonatermelők. Hanem azért, mert a nyugoti államok földbirtokosai a gabonatermelésből nem bírtak elég jövedelmet huzni, áttértek tehát nagyobb hasznot hajtó kereseti ágakra. Ebből nem kis veszedelmünk származott nekünk. A gabonapiac

## A kubikoslány.

Szól a legény:  
Elvonnék, tenyeremen hordanálak,  
Elvonnék, de sajnálak  
Karod gyenge a kubikra, a kapára.  
Egy év alatt oldalomon  
Elfogyadnál, mint az ősz virága.  
Fehér arcod elsárgulna,  
Teli kebled elsikkadna,  
Piros ajkad megkékülne,  
A derekad meggörcsölne,  
Szög hajad megfehérülne,  
Forró szived jéggé hülne.  
Elvonnék, de sajnálak,  
Nem való vagy te kubikos proletárnak!

Szól a leány:  
Ugy szeretlek, mint az Istent, úgy szeretlek.  
Értem aggódsz? Csak nevetlek.  
Ha dolgoznál lent a pokol fenekén is,  
Ott lennék én oldaladon  
Ott dolgoznék kedvvel én is.  
Fehér arcom hadd sárguljon,  
Teli keblem hadd sikkadjon,  
Piros ajkam hadd kéküljön  
A derekam hadd görcsöljön.  
Csunya leszek, száraz leszek,  
De mindig csak veled leszek.  
A szépségem, ifjuságom  
Mit ér nekem, ha nem te vagy örök párom.

Erdősi Dezső.

## Levél.

(Gróf Vylandt Miklós gróf Vylandt Sándorhoz.)

— Irta: Vidovich Ernő. —

Kedves bátyám!

Hosszas és fáradságos kutatásba és fej-törésbe került, a míg levelem írásához hozzáfoghattam. Előbb hajtóvadászatot rendeztem levélpapírra, azután tintára, tollra, a míg végre itt ülök az íróasztal előtt s azon tööm a fejem, hogy az őrdögbe kezdjem, a mit elmondandó vagyok.

Rabul ejtett valami pokoli hatalom s most olyan szerelmes vagyok, mint egy tizen-nyolc éves gymnazista. No csak ne kacagj kérlek, sokkal komolyabb háttere lesz a levélnek, a mint gondolod. Nemesak szerelmes vagyok az én édes Marissomba, hanem feleségül fogom venni, igenis feleségül veszem, ha kitagadtok is. Elmegyek postásnak, vagy vasutasnak, de mégis feleségül veszem.

Különbén Gábor Marissnak hívják s a megye egyik legjobb családjából való. Arról, hogy szegénynek jött a világra nem tehet, viszont én sem tehetek róla, hogy van mit aprítani a tejbe.

Szóke. Oh ha látnád, milyen szép verset írnál hozzá, vagy lelkesülten elmondanád legszebb parlamenti dikciódát.

Azonban kedves bátyám, nem ez a fő. Mariss nemesak szép, de — szeret is engem. S ez a szépségét megkétszerezi az én szememben.

Egy hónapja ismerjük egymást. — Egy

unalmas vasárnapi délutánon, midőn szobafogságra voltam kárhoztatva, ismerkedtünk meg s sokáig csak mint jópajtások beszélgettünk egymással. Képzeld, még a kutya-mat is úgy meghódította, hogy jobban szereti őt, mint engem. Még jobban meghódított engem, úgy hogy ma már rabja vagyok, tökéletes rabja.

Nincs is menekvés, bármint prűszköl-tök is ellene, én Marisst feleségül fogom venni.

Arra kérlek tehát, beszélj rá az öreg, egyezzek bele szépszerével.

Addig is ölel

Miklós.

\* \* \*

Vylandt Sándor, mikor megkapta az öccse levelét, nagyot káromkodott s háromszor a földhöz vágta a ragyogó calligraphiával megirt sorokat.

Az idősebb Vylandt országgyűlési képviselő volt. A legelső parlamenti ülésen avval tette magát híressé, hogy egy nagyon ékes beszéd közben felkiáltott:

— Szamárság!

S épen ezért megbocsátható volt az a sértés, a melyet most az egész dícső armádián ejtett, midőn haragosan felkiáltott:

— Szamárság!

A levélnek azonban meg lett az eredménye, hogy hosszas családi tanácskozás után Vylandt Sándort leküldték Dombóvárra s utasításképen megtöltötték a tárcáját ezres bankókkal.

A hadnagy nagyon jól tudta, hogy így lesz s az első vonatnál várta a bátyját.

ugyan urak lettünk, de gazdálkodási rendszerünkön mit se fejlesztettünk s mert nem haladtunk, elmaradtunk a kortól.

Termelésünk egyoldalúságának köszönhetjük — ha ugyan helyén van itt ez a kifejezés — gabonaexportunk nagy méreteit, de annak köszönhetjük egyre növekedő elszegényedésünket is. Valljuk meg őszintén, a magyar földbirtokos nem azért termel gabonát, mert földje első minőségű, hanem azért, mert szereti a kényelmét s a gabona-termelés a legkényelmesebb foglalkozás. Nem kell hozzá szervezett gazdasági üzem, gőzeke, műtrágya, szaktudomány. A földbirtokos lehet képviselő, főispán, miniszter, kártyahős, sportvezér, kinek hogy tartja, mi passziója — a gazdálkodás pedig otthon magától megy a hűséges öreg béres szakavatott vezetése alatt. Mindenki tudja, hogy ez így van, de nem szeretik kimondani. A számok nem olyan szégyenlős természetűek, beszéljenek azok.

A magyar gabonatermények közt legjövendőbb a buza. Ezt véve alapul, a magyar föld hektáronként bruttó 210 koronát hoz. Ennyit hozott 1903-ban, amikor egy hektár föld középértékben hozott 13 métermázsza buzát és 28 métermázsza szalmát. Van olyan esztendő, mikor a bruttó-hozam meghaladja a 220 koronát is, de több van, amikor közelebb jár a 200 koronához. Ez olyan gyöngye eredmény még a maximális határon is, hogy egyenesen kétségbeesztő. Különösen ha még azt is tudjuk, hogy Magyarországon az összes bevetett területről, tizenkét millió hektárból kilenc milliónál több szemes terménnyel van bevetve. Szép tudomány a közjogi gravánemeké, de nyilván ennek az oktalán gazdálkodásnak is van valamelyes része abban, hogy Magyarország Ausztria rabgyarmatává lett.

Mikor a laká ára értek, a mejoresco hosszasan tündöcs után így kezdte meg az alkudozásokat:

— Mennyi pénz kell?

Vyllandt egy kereveten feküdt s nem mozdult meg, hanem egykedvűen felelt:

— Harmincezer forint kaució s évi tízezer forint apanázs.

Sándor dühösen ugrott fel. — Hát csakugyan számár vagy! — kiáltott.

Husz éves multál s háziasodni akarsz. Nem is szölok arról milyen kényelmű lehet az a leány, a ki egy gyerekhez nőül akar menni, de kijelentem az apa nevében, hogy ő többé nem akar tudni rólad, tessék csinálnod, amit akarsz.

Miklós épen olyan monoton hangon felelt, mint előbb.

— Sajnálom, akkor megyek postásnak.

Az öregebb Vyllandt idegesen járt fel s alá. Épen egy hosszabb beszédet akart mondani, a melynek eszméje a család iránti kötelező tisztelet lett volna, midőn hirtelen kopogtattak s belépett egy fiatal leány.

Kézében hatalmas virágbokrétát tartott. Egy kicsit reszkett a keze, de mégis bátran lépett a szobába.

— Látára Miklós felugrott s csak ennyit tudott mondani:

— Mariss!

Mariss pedig most már biztos mosolygással közeledett Vyllandt Sándor felé s félig mosolyogva, félig ünnepelesen ányujtotta a csokrot s halkán mondá:

— Hallottam, hogy itt van s a parla-

Minden hazugságok közt legveszedelmesebb az önámítás, mert azzal magunkat pusztítjuk el. Meg kell valanunk az igazat, de ez nem elég: tanulunk is kellene belőle. — Földbirtokaink egyoldalú kihasználása gyarmattá tette az országot, kényeretlen koldussá a népet. Akkor is koldusok vagyunk, mikor legjobban szolgál az idő a gabonára. Az se használ a tizenhárom milliónyi földműves-osztálynak, ha kitűnő kereskedelmi kontunktarák révén a legmagasabban birjuk értékesíteni szántóföldeink termését. A természetes erők és anyagi kincsek egyetlen biztos fundamentuma a föld, de okosan kell vele bánni, mert különben koldusbotot terem.

## Politikai hírek.

— **Uj államtitkár.** Politikai körökben elterjedt hírek szerint a belügyminiszterium adminisztratív államtitkárává legközelebb ki nevezik Gál Sándor országos képviselőt.

## Országgyűlés.

### A képviselőház ülése.

#### Lengyel Zoltán a Boda ügyről.

(Saját tudósítónktól.)

— július 20.

Valamivel nagyobb érdeklődés nyilvánult meg ma a képviselőház ülése iránt, mert már jóval 10 óra előtt meglehetősen számban gyűltek a képviselők a Ház folyosóira.

**Justh Gyula** elnök 10 órakor megnyitotta az ülést, felolvastatta a mult ülés jegyzőkönyvét, a melynek hitelesítése után bejelenté, hogy Árvay Ferenc mandátumát kiadja az igazoló bizottságnak.

**Wekerle Sándor** miniszterelnök a napirend előtt a konzuli biráskodásról szóló törvényjavaslatot nyújtja be. Csatolja a vármai és viddini konzultság biráskodásáról szóló

ment hatalmas vezérférfiának ezzel a csokorral akartam kedveskedni.

Ányujtotta a csokrot s mint a rapportra jelentkező regruta állott Vyllandt előtt.

Vyllandt Sándor hallgatott egy ideig. Látszólag gyönyörködött a leány szépségében, aztán gyors mozdulattal kezét csókolta neki s ünnepelesen mondá:

— Köszönöm a szíveséged, kedves sógorasszony.

Miklós elsainte tágranyilt szemekkel nézett a bátyjára. Később felkacagott ő is s a két testvér nevetésébe belevegyült a Mariss csengő kacagása.

— Ezt úgyesen csinálta Mariss — szólalt meg végre Miklós.

Mikor a két testvér együtt maradt, Sándor sokáig nézett Miklósról, majd röviden, de jelentőségteljesen ennyit mondott:

— Hm!

A hadnagy hosszú ideig hallgatott, aztán ő is hasonló hangnemből felelt:

— Hm?

— A családi tanács határozata értelmében — szólalt meg Vyllandt Sándor — beleegyezem a házasságodba, azonban tisztis rangod letétele mellett internálunk bizonytalan időre a horvátországi, gradiskai birtokokra, a mely iránt ellen fellebbezésnek helye nincs.

Vyllandt a nyakába ugrott a bátyjának. Különben ezt tette volna akkor is, ha Mezeputániába internálják.

jelentést. Kéri annak kinyomatását és szétosztását.

**Holló Lajos** jelenti, hogy a VI. ik bíráló bizottság Polit Mihály mandátumát végleg igazolta.

Ezután következett a

### belügyi tárca költségvetésének

folytatólagos tárgyalása.

**Horváth József** (Marosujvár.) Nem akar kritikailag szólni költségvetéshez. Csúpán csak néhány óhaját akarja felsorolni. A vármegyék gyámpénztárát nem dotálják eléggé. Szeretné ezt a kérdést törvényhozási uton rendeztetni. A kérdést fontosnak tartja, de indítványt nem nyújt be, mert bizik a belügyminiszterben, hogy saját kezdeményezéséből is intézkedést tesz e tárgyban. A tételt elfogadja.

**Hodzsza Milán**: A belügyminiszter tegnapi szavából beigazolva látja most már azt, a mit mindig állított, hogy tudni illik a főispánság intézménye csaknem kizárólag korites célok szolgálata miatt létesítettett. Nemcsak nemzetiségi, de társadalmi és etikai szempontból is eltöröndőnek tartja a főispánságot.

**Rakowszky István**: Bevallja, hogy eddig maga is fölöslegesnek tartotta a főispánokat, de ma már egészen másként vélekedik e tárgyban. Egy tisztességes rendszer idején főispánokra szükség van. Szükség van rájuk már a nemzetiségi igazgatók miatt is. Hiszen az a helyzet, hogy a nemzetiségi képviselők még a nyelv kérdésében is gyűlölséget szítanak. Nagy, igen nagy szükség van a főispánokra, maguknak a nemzetiségeknek. Hogy miért? Azt majd mindjárt elmondja utánna egy másik szónok.

**Horváth József** (Marosujvár.) Megemlékezik arról, hogy Szekcsák Ferenc tegnap nagyon lelkesedett a közigazgatás purifikációjáért. Neki nagyon terhére vannak a főispánok. Hát ő eleget tesz Rakowszky István előzetes bejelentésének és kimutatja, hogy miért nem őszinte a Szekcsák tegnapi lelkesedése és hogy miért van a nemzetiségeknek a főispánokra szükségük. Ez a purifikáló Szekcsák ur annak idején nagyon jó barátságban volt Kristóffyval, annyira jó barátságban, hogy Kristóffy nem csak pénzt adott neki egy pánszláv lap alapítására és kauciójára, de magán levélben utasította Árva vármegye főispánját is, hogy csak azokat a közigazgatási tisztviselőket válassza meg, a kiket Szekcsák személyesen kandidál. (Nagy zaj. Gyúlézat!) Hát ne olyan nagyon lelkesüljön Szekcsák ur a purifikációról!

**Szekcsák Ferenc**: Visszautasítja Horváth vádjait. Ő nem kért és nem kapott pénzt Kristóffytól; az a bizonyos levél pedig nem volt rendelet, hanem magánlevél.

**Horváth József**: Ezeket a dolgokat nem lehet úgy letagadni. Maga Szekcsák dicsekedett el Kristóffy levelével.

**Brediceanu Korjolan**: Az elispánokról és a főispánokról beszél, a kiket egy sorba helyez.

**Andrássy Gyula**: Felel Hodzsának és azt mondja, hogy ő csak abban az esetben tartaná a főispánságot eltöröndőnek, hogy ha nem látná lépten nyomon megnyilvánulni a nemzetiségek szenzációs törekvéseit.

A tételt a Ház elfogadja.

### (A Boda-ügy.)

A következő tételről főlészöl:

**Lengyel Zoltán**: Rámutat arra, hogy Boda Dezső főkapitány, bár sok alkotmányellenes dolgot elkövetett, mégis megmaradt állásában. Így történt minden nagy bűnösrel, csak is a kis emberekkel szemben jártak el kegyetlenül. Kéri Andrássyt, hogy miéért akar rendet csinálni a budapesti államrendőrségnél, a melyben még mindig Rudnay szelleme él. Felhívja a miniszter figyelmét az erkölcsrendészetre és a hol sok a tisztitani való és a reform kérdés.

**Andrássy Gyula** arra kéri a Házat, hogy ne a muitat bírálja, de a jelent. Vonják őt felelősségre, hogy ha visszaélések történnek, vagy ha azt tapasztalják, hogy a rendőrség nem teljesíti kötelességét. Az er-

kölesrendészet dolgában azt feleli Lengyelnek, hogy a reform már készül és nem sokára a Ház elé kerül.

Kovács Ernő felszólalása után a Ház megszavazza a tárcza többi tételét végig.

Következik:

### a földmívelési tárca költségvetésének tárgyalása.

Thoroczkay Miklós gróf előadó ismerteti a költségvetést.

Achim András: Közjogi frázisokkal a gazdasági bajokat orvosolni nem lehet. A szegény nép sorsa nyomasztó, hanem azért a papi birtokokat a klérus zsidó bérloknak adja ki, hogy azok szaporítsák a milliárdokat. A költségvetést nem fogadja el és határozati javaslatot nyújt be, hogy a papbirtokok és hitbizományok állami megváltása kérdésében utasítsa a Ház a földmívelési minisztert az előmunkálatok megkezdésére és az állam adja ki a megvásárolt latifundiumokat olcsó parcellás bérletekben a szegény földműves népeknek.

Lázár Pál: Részletesen bírálja a tárca főbb teteleit. Sajnálatosnak tartja, hogy a Magas Tára idegen forgalmának növelése nem történik semmi. A Tátrát nemzeti vagyonná kell tenni.

\*

(Távirati tudósítás.) Szünet után Succiu János (nemzetiségi) a román parasztlak sanyaru helyzetét, a közigazgatási közegek részéről való elnyomatást és egyéb bajait teszi szóvá.

Bernáth Béla nagyobb áldozatot kér a kormánytól a szőlőtulajdonosok javára.

Mirkoics Jasa (nemzetiségi) a szerb parasztlak helyzete miatt panaszkodik. Azt állítja, hogy a kormány nem tesz semmit a szerb parasztlak érdekében.

Karácsonyi Sándor — a néppárt tagja — azt mondja, hogy a kik a nagybirtokok ellen vadaskodnak, még leköpetésre sem érdemesek.

Elnök ezért rendreutasítja.

Karácsonyi Sándor: A latifundiumok fentartása nemzeti érdek.

Achim András visszautasítja a Karácsonyi támadásait.

Végül Vajda Sándor beszél a költségvetés ellen, mire az ülés véget ér.

## KÖZIGAZGATÁS.

× **A rendőrlegénység ruházata.** Vecsey Imre főjegyző a következő meghívót küldte szét a tagjaihoz: Meghívás 1906. július 21-én szombat d. e. 11 órakor a városi főjegyzői hivatalban a rendőr és hajdulegénység ruházatainak módosítása tárgyában tartandó értekezletre. Debrecenben 1906. július 19. Vecsey Imre főjegyző.

× **Haszonbérleti kaszálók.** A városi tanács elhatározta, hogy a lejárt haszonbérleti összes vácáns kaszálókát még ebben a hónapban haszonbérbe kiadja. Erre nézve egy szűkebb bizottságot küldött ki, amelynek Király Gyula tanácsos, dr. Magoss György főügyész és Torok Gábor erdőmester a tagjai. A bérbeadásra vonatkozó, szükséges felvilágosításokat a gazdasági ügyosztály, vagy az erdőmester adja meg.

× **Jönnek a sáskák.** A földmívelésiügyi miniszter leiratot intézett Szeged városához az észlelt sáskajárás és annak pusztítása ügyében. A marokkói sáska ellen — amely most némely vidéken nagy pusztítást okoz — úgy lehet ugyanis védekezni némi sikerrel, ha a sáskalepte vidék környékét gondosan figyelik és amint mutatkozik a

sáska, rögtön hozzáfognak irtásához. Tudvalevőleg most Hajdumegyében okoz roppant pusztítást a sáska. Most felhívja a földmívelésiügyi miniszter leiratában a városok közönségét arra, hogy bárhol, ha egy deciméter nagyságu szöcskét — melyet tévesen neveznek szöcskének — talál valaki, úgy küldje fel a miniszteriumba, hogy megállapítsák, vajjon nem sáska-e a jámbornak nézett szöcske.

× **Elmaradt értekezlet.** A szőlő-kerteket övező gyepek és helyek váltásdíjának megállapítása tárgyában értekezletet hívott össze ma délután 4 órára Vecsey Imre főjegyző. Az értekezlet azonban a főjegyző más irányu elfoglaltsága miatt márcól elmaradt.

× **Fehérmegye tanácsa.** A munkásügy rendezése annyira égetővé válik, hogy annak elődázhatlan szükségét mindenki éri. A folyton növekvő igaztalan és erőszakolt sztrájkok ellen védekezni kell, de csak az erőszakolt és jogtalan bérharok ellen. E reform sürgősségének kérdésében nincs eltérés, de annál nagyobbak a differenciák e kérdés megvalósításának módjában. Fehérmegye olyképp akarja a kérdést rendezni, hogy a magyarországi földmunkások szövetségét föl kell oszlatni (a fiokjaival egyetemben.) A munkaviszonyok törvényileg rendezendők az eddigi alapon, olyképp, hogy a munkaadó és munkás között létrejött szerződésnek feltétlenül érvény szerzetessék. Ezt a proposíciót a törvényhozás elé akarja vinni Fehérmegye azért megküldte azt Debrecen városának is pártolás végett.

## Egyház és iskola.

**Kibővítik a Svetits-intézetet.** A debreceni róm. kath. Svetits leánynevelő intézet már annyira szűk s növendékeinek száma úgy felszaporodott, hogy az intézet bővítése már elkerülhetetlen. Ez ügyben részletes jelentés ment a nagyváradai káptalanhoz, mint amelynek felügyelete alatt áll az intézet. A káptalan látta, hogy az intézet így nem maradhat s fokozatos kiépítése sürgősen szükséges. Határozatilag ki is mondták, hogy az intézet kiépítését még ebben az évben megkezdetik, úgy, hogy jövőre már az új helyiségek is használhatók legyenek. Az erre vonatkozó hivatalos értesítést már megkapta Mária Margit, a Svetits intézet főnöknője azzal, hogy Fetser Antal püspöki helynök szeptember 1-én Debrecenbe érkezik s szakférfikkal helyszíni szemlét tart az intézetben. Ejjelőre az intézet nyugati földszintes részét, mintegy hatvan méter hosszúságban építik emeletre. Amennyiben azonban a kiegészítés ezzel még nem lenne megoldható, akkor az intézeti épület utcai részét emelik fel két emeletre.

**Bizottsági ülés.** A debreceni evang. egyház gazdasági bizottsága július hó 23-án délután 4 órakor az egyház tanács-termében ülést tart. Tárgyak: folyó ügyek.

**Értesítő.** A debreceni kereskedelmi tanintézet értesítője az 1905-06. iskolai évről megjelent Szojka Gyula igazgató szerkesztésében. Az intézet áll: Felső kereskedelmi iskolából, polgári fiúiskolából, kereskedő tanonciskolából, női kereskedelmi tanfolyamból. Az értesítő tartalma a legváltozatosabb, tartandus, kitűnő szakképzettséggel összeállítva. A debreceni kereskedő társulat büszke lehet a kereskedelmi tanintézetre, mely évről-évre mindig jobban megfelel feladatának. Az intézetnek az év végén volt 156 tanulója. Ezek közt volt róm. kath. 28, gör. kath. 1, gör. keleti 1, evang. református 35, ág. h. evang. 5, izraelita 86. Anya nyelve 4 kivételével mindnek magyar, 29-en beszéltek idegen nyelveket is.

## A sörcsarnokok és a közegészség.

— július 20.

A XX. század a munka százada. Az ember testét lelkét igénybe veszi a kenyérért, a megélhetésért való fáradt küzdelem. Bizony meg kell szenvedni azért a falátért, mely éhségünket megszünteti, szervezetünket erősíti s azért az italért, mely felüdíti kiszáradt testünket.

A folytonos sietés, vagy talán az elcsirázottság, a szomjuság várakozást nem tűrő kínos érzete okozza azt, hogy igen sokszor nem érdeklődünk az iránt, mivel oltjuk el szomjunkat, mivel kergetjük el a kiabáló éhséget.

Vagyis is inkább arról akarok beszélni, hogy arra keveset gondolunk, mint állítják ki mindennapi táplálékunkat, hány tiszta és tisztátalan kézen, műveletlen meggy az keresztül a mig elibénk jut. — Pedig az egészség szempontjából nagyfontosságú az utóbbi is. Különösen ott, hol több ember étkezik együtt egyszerre, hol mindennek előállítására sietve, gyorsan történik, vagyis a nyilvános éttermekben, sörcsarnokokban.

Ez alkalommal különösen az utóbbira akarok nyitni más megjegyzést. A káncsók lankasztó melege elől a ki csak teheti s a mikor csak teheti szabad a sörcsarnokba, a hol a frissítő balzsam várja a sörös és boros hordókban, bár most inkább a sör járja.

Déltájban tömve van minden sörcsarnok, csak úgy hemzsegek az emberek. A legtöbb helyen megfordul szegény és gazdag, egészséges és beteg ember, egymás szájába adják a poharat. s senkinek se jut eszébe hogy a kellemes sörcsarnok sör veszelést rejt magában, hányféle betegség csirája vonulhat be szervezetünkbe a sörrel, a pohárból, a pohárról.

Ne méltóztassék azt gondolni, hogy a sörben talán valami eddig ismeretlen bacillust fedeztem fel s ettől akarnám megmenteni az emberiséget. Korántsem! Másról van szó.

Méltóztassék kifáradni tisztelt sörívő oda, hol a sört csapolják és a poharakat mossák, azzal a pincérel, a ki 4-5 asztalról összeszedi az üres poharakat s 8-10-et visz egyszerre, hogy ismét megtöltve hozza elő. A csapos mellett van egy dézsa víz, abba hirtelen bele mártják a már használt poharakat. S most pedig mi történik? Ivás közben a pohár szélére jutott nyálváladék s a pohárban hagyott maradék sör egyrésze bele jut a vízbe, a többi természetesen a pohárban, a poháron marad.

Egy dézsa vízbe belemártogatnak száz meg száz poharat, úgy hogy a vízből csakhamar undorító sűrű habarcs lesz. S hogy e habarcsból a poharakban nem csak cseppek, de kortyok is nem maradnak és ezért nem állnak jól, de hogy marad rajta valami az bizonyos. Méltóztassék arra gondolni, hogy száz ember közül, vagy akár tíz közül is hány lehet beteg? Olyan, ki nyáljában megrepedt szája szélénél véreben hordja ragadós betegsége csirait. Hogy ilyenek vannak nagyszámmal, azt felesleges bizonyítanom. Az ilyenek azért fenn járnak, sőt a sörházakba járást meg sem tilthatjuk nekik s igen sokszor nem is tudjuk róluk, hogy fertőzöttek. S mily veszedelmes egy ilyen ember után inni. De nem csak egy emberre veszedelmes, mert pohara megfertőzi azt a mosogató levet, mely száz meg száz, vagy mondjuk csak tíz pohárral érintkezik s elé cseppei benn maradnak valamennyi belémossott pohárban. Hogy ki ki saját poharát kapja vissza, a sörös poharak egyformasága miatt lehetetlen. Több ismerősöm járt már szerencsétlenül a feniek miatt. Nem azt mondjuk ezekben, hogy sört egyáltalán ne méltóztassék inni. Csak óvatosan!

Meg lesz oldva az óvatosság az által, ha ki ki tart külön poharat (természetesen a többi felismerhető) abban a sörcsarnokban, a hová rendszeren jár. Így van ez a külföld minden nagyobb városában. Minden törzsvendégnek külön sörös korsója van, a mit kizárólag mindig csak ő használ. Már nálunk is van itt ott ilyen berendezés.

De esőként lehet a bajt a söresarnok tulajdonosságának nagyobb gondosságával. Magunk részéről ajánljuk, hogy a sörs poharakat ne dűzsában mossák, hanem alkalmas viztartályt, a melyből csapolni lehet a vizet s e csap alatt mossanak ki gondosan minden poharat tiszta vízzel, ne oly undorító habarccsal. Ez nem költséges újítás s a kiszolgálás gyorsaságát sem akadályozza, az egészség szempontjából pedig megnyugtató a fogyasztó közönségre.

Ajánljuk tehát az óvatosságot kinek-kinek jól felfogott érdekéből.

A söresarnokok tulajdonosai pedig szívesen vegyék meg a figyelmeztetésünket. A közegészség érdeke követeli azt, különösen most nyárban, amikor oly sok ember megfordul helyiségeikben.

Az emberi egészség mindenképpen felett a legelső óvadék, azon épül fel minden, mi emberi alkotás. Azért az arra irányuló éber figyelem és gond úgy a magán, mint a közélet szempontjából a legelső kötelesség.

B. Gy.

## NAPI HIREK.

### Napról-napra.

— július 20.

Közeledik augusztus kettő . . .  
Dörgött az ágyu Debrecennél  
S szól Mikepércsen Görgey:  
„Nagy Sándor bárcsak tönkremennél!”

Az idők szörnyen ismétlődnek!  
Szabadságáért küzd a nemzet  
S az árulók csak azt lesik,  
Hogy a honvédök tönkremennek

— **A főispán szabadságon.** Weszprémi Zoltán főispán néhány napi tartózkodásra holnap Tátrafüredre utazik.

— **Személyi hírek.** Bécsből jelentik: Klotild főhercegnő tegnap este Ebenthalból ideérkezett és folytatta útját Bicske felé. — Apponyi Albert gróf közoktatásügyi és Polónyi Géza igazságügyi miniszterek tegnap este ideérkeztek.

— **A Bodaügy a Ház előtt.** A belügyi tárca költségvetésének tárgyalása folyamán, a Boda ügy is szönyegre került a Házban. Lengyel Zoltán hozta szóba szokott temperamentumos modorában. Erre vonatkozó tudósításunk a szokott helyen olvasható.

— **Utóállítás.** Ma reggel kezdődött meg Debrecenben az utóállítás. A sorozóbizottság polgári elnöke Vecsey Imre főjegyző. Az utósorozás a mai napon véget is ért. Az állítás-kötelesség igen csekély része vált a katonai szolgálatra alkalmassá, ezek is nagyrészt póttartalékba kerültek.

— **A siketnémákat gyámolító egyesület** tegnapi közgyűlésén, amelynek egyedüli tárgya a tisztikar megalakítása volt, elnökévé Weszprémi Zoltán főispánt választotta meg. — A megválasztás elfogadására Rácz Gyula ny. alispán, Oláh Károly kultúránácsos, Márk Endre és Gácsér József tagokból álló küldöttség kérte fel a főispánt. Weszprémi Zoltán főispán igen szívesen fogadta a küldöttséget és készséggel elfogadta a megízeltelő válaasztást. Beszédében kijelentette, hogy szívesen lélekkel azon lesz, hogy új tisztességében hasznára váljék az egyesületnek.

A küldöttség ezután Hajdúvármegye alispánjánál, Kovács Gyulánál tisztelgett és támogatását kérte. Az alispán megígérte, hogy adandó alkalommal egész munkaerőjével rendelkezésére áll az egyesületnek.

— **Anna-bál.** Ma küldték szét a meghívókat a július hó 29-én a Konyári Sóstó

fürdő dísztermében rendezendő tombolával egybekötött fényes nagyszabású Anna bálra. Délután lesz kerti ünnepély és este pedig fényes kivilágítás és hangverseny, tűzijáték. A tánc kezdete 8 órakor. Belépti-díj: személyjegy 3 korona, családjegy (3 személyre) 6 korona. Jegyek csak a meghívó előmutatása mellett válthatók az esti pénztárnál. A konyári sóstó fürdő, hosszú évek előtti megalapítása óta az itt rendezett Anna bál nagy hírben állottak és ez a bál az egész Alföld elsőkelőségének találkozó helye volt. A fürdő igazgatóság főtörekvése oda irányul, hogy Bihar megyének eme szép kies helyét kellemes tartózkodó helyül és hazánk fürdői között elsőrangúvá emelje, és azért óhajtja az Anna-bál régi jó hírnevét ismét felélnkíteni.

— **Politikai affér.** A képviselőházi mai ülésén Horváth József beszéde közben kinos incidens történt. Szekcsák Ferenc nemzetiségi képviselő közbekiáltotta: hazudik. — Horváth a közbekiáltásért Szmeocsányi György és Üesztritz Amade gróf utján provokáltatta Szekcsákot.

— **Megszökött fia.** Miksa József debreceni lakos hasonló nevű fia július negyedikén magához vette édes apja 2000 korona készpénzét, valamint 6500 koronáról szóló takarékpénztári könyvét és azzal a városból elszökött. De nem elégedett meg a kétezer koronával, hanem még a 6500 koronás takarékpénztári könyv értékéből is kivett 500 koronát. Így aztán 2500 korona készpénzzel utra kelt. Utitársa volt az a Vilmos huszárezredbeli közkatoná, aki éppen Brassóba utazott. A megkárosított apa a fiu eltűnéséről azonnal jelentést tett a rendőrségnek. A körözvény szerint: Miksa József 14 éves, bátyjai születésű, római katolikus, magas, szikár termetű, szőke haja, kék szemű. Eltűnésekor fehér tenniss ruhát viselt. Megkereste a rendőrség a Vilmos huszárezred parancsnokságát is, hogy a huszárt, aki időközben már visszatért hál-gassá ki.

— **Esküvő.** Ma tartja esküvőjét Ujfehértón Mihálydi Bárány Viktor es. és kir. huszárfőhadnagy esutlnai László Imre és neje szül. bernáthfalvi és sztrippai Bernáth Ilona bájos leányával Honkával.

— **Eltűnt tanonc.** A rendőrségen ma délután egy Nagy Imre nevű géplakatos tanonc eltűnéséről tettek jelentést, akinek napokkal ezelőtt nyoma veszett. A fiu apjának Apafi utca 143 számú ház műhelyében tanoncoskodott. 17-én délután valamilyen megbízatással elküldték a városba, azóta nem mutatkozott. A rendőrség elrendelte a körözését.

— **Halálozás.** Nagyrészt mellett temették el tegnap Ujfehértón élete delén meghalt Gencsy Sámuel, Szabolcsvármegye egyik nagy földbirtokosát.

— **Báró a toloncuton.** Szerencsétlen, elzüllött embert kísérték be ma a rendőrségre, mert tiltott koldulásra érték. Kiderült, hogy a kéregető főuri család elszerecsélenedett sarja Bárány Fechtig Armand a neve. Nyulánk, erőteljes ember, intelligens, több nyelvet beszél. A báró államvasuti hivatalnok volt régebben. Özvegy ember és két leány atyja. Munkatársunk, aki beszélgetett a szerencsétlen emberrel, könnyes szemmel mondta el, hogy nagy családi tragédiák taszították a lejtőre. A zsebében jegyzéket találtak a nagyváradi előkelő és gazdag emberekről, akiket már nagyrészt meglátogatott. Nagyváradon mintegy 3-4 hete koldul. A bárónak évek óta egyáltalán nincs foglalkozása, noha erőteljes ember. A rendőrség Bulera szülőhelyére toloncolja, miután állandó tartózkodási helye nincs.

— **A magyar posta és a szászok.** A magyar posta — igen helyesen — megtagadja azoknak a küldeményeknek a kézbesítését, amelyek a címzés helyét németül és nem a helységnevekről szóló törvénynek megfelelően, magyarul jelölik meg. Erre vo-

natkozólag felszólítás történt a német képviselőházban és tárgyalások is folytak a német kereskedelmi minisztérium és a magyar posta- és távirat-főigazgatóság között, de eredmény nélkül, mert a magyar posta ragaszkodott a törvényes álláspontához. A szász nemzetiségi képviselők — jelenti a Figyelő — a magyar posta eljárását jogtalannak tartják és emiatt a Ház egyik legközelebbi ülésén interpellálni is fognak. A szász képviselők? Tudunkkal szász csoportja a magyar képviselőházban nincs. Az a tizenhárom képviselő, a kiket szászok lakta kerületben választottak meg, mint ismeretes, egytől-egyig az alkotmánypártba lépett. Ha tehát meg lesz az az interpelláció, akkor az alkotmánypárt tagjai, kormánypárti képviselők fognak tiltakozni a magyar helynevek ellen. A mi épületes dolog lesz, ha ugyan szász uraimék nem járnak eszükön s nem hallgatnak hagyományos körültekintéssel.

— **Megőfolt vádaskodás.** Trenesénből jelentik: A Népszava azon közleménye következtében, mely szerint a zayugróci botgyár munkásainak néhány levelét a postán elkobozták volna, vizsgálatot indítottak és kihallgatták azokat a munkásokat, a kiknek leveleit állítólag felbontották. A munkások azt vallották, hogy a Népszavának ezen híre teljesen valótlan. A budapesti szociáldemokrata párt központja egyébként mindenáron szervezni akarja a zayugróci botgyár munkásait és e végből 29-én gyűlést hívott egybe. A botgyári munkások kevés kivétellel egyszerű, földmives emberek, akiknek a környékbeli falvakban házikójuk és kevés földcsékjük van és az év egy részét mezei munkával töltik el, amellől pedig aránylag elég jól keresnek a botgyárban. Így tehát a központi pártvezetőség alyai gondoskodása semmiben sem indokolt.

— **A cár álma.** A minden oroszok cárját láz álmok gyöttrik. Megjelenik előtte XVI. Lajos és kalad vagy korona helyett megemeli előtte levágott fejét és intőleg mondja:

— Miklós, Miklós, szökjél innen mielőbb; én mondom néked; én már ismerem a dörgést.

— **Dalestély.** A debreceni munkás dalegylet július hó 21-én szombaton a „Dobospavillonban”, a nagyerdőn Husz Lajos egyleti karnagy vezetésével, Kiss Gyula zenekarának közreműködésével könyvtárának gyarapítása végett zárt rü dalestélyt rendez. Kezdeté este 8 és fél órakor. Belépti-jegy személyenként 1 k. 40 f. Előre váltott jegy 1 k. 20 f. Jegyek előre válthatók Kurján Gyula órási üzletében Piac-utca, Nicht J. fűszer üzletében Mester-utca, Báthori Sándor hentes üzletében Mester-utca, Falk és Társa kérés üzletében Széchenyi-utca és este a pénztárnál. A terembe csak belépő jeggyel lehet bemenni. Kérnek a pártoló tagok, hogy jegyeiket mutassák meg a pénztárnál s ott ingyen kapnak belépő jegyet. Alapító és pártoló tagok szabadjegyeiket használhatják. Műsor: Nyitány. Előadja: a zenekar. Miről apám nagy busan szolt. Lánytól. Előadja: a dalegylet. (Uj.) Ossian. Beschnittl. Előadja: a dalegylet. Rákóczi. Redostóban. Melodráma. Zenekisérettel előadja: Szilágyi Dezső. Szól a zene . . . Szentgálitól. Előadja: a dalegylet. (Uj.) Monológ. Előadja: Balla Gergely. Lorelei . . . Silchertől. Előadja: a dalegylet. Rákóczi induló. Hubertól. Zenekisérettel előadja: a dalegylet. Hangverseny után tánc.

— **Az alkotmányvédő bizottság jelentése.** A városi közgyűlés a darabont uralom kezdetén alkotmányvédő bizottságot választott dr. Thalys Kálmán elnökelete alatt, a bizottság ügyeinek tényleges intézője azonban Szabó Kálmán képviselő volt. Ez a bizottság a legközelebbi közgyűlésen megteszi érdemleges jelentését.

— Egy kis tulzás. Ez a rövid beszélgetés a déli zárlat előtt hangzott el. Két cilindres ember auttog, de úgy, hogy félmörtöldnyire mindenki hallhatja:

— Meg fogom verni.  
— Kicsodát?  
— Csitri urat.  
— És miért?  
— Azért, mit mondott rólam. Meg fogom verni. Tudja, mit mondott rólam.

— Nem tudom, mit mondott magáról.  
— Ez a senki, ez a niemand, ez a nulla, az, mert rámondani, hogy uzi vagyok.

— Uzi?  
— Igen. Uzi. Tudja mi az: egy uzi? Egy uzi, az egy uzsorás. És egy uzsorás, az egy disznó. De ha nem tudnám, hogy az egy disznó, hát a Csitri ur azt is megmondta rólam.

— Hm.  
— De ez még semmi. A Csitri ur még az is mondta hogy hat évig ültem Illaván, hogy én vagyok az utolsó gazember, hogy rosszabb vagyok, mint két rablógyilkos és hogy hozzám képest egy kasszaúrú egy közönséges szerény fellépésű ur.

A másik már unja ezt a panaszt. Csöndesen mondja:

— Uram, ne törődjek vele. Hát nem ismeri Csitrit? Csitriről mindenki tudja, hogy szeret tulajdoni egy kicsit. . . .

— **Talált hulla.** Székesfehérvárról jelentik: A városhoz közel eső Csoór mellett a vasúti sínek között a napokban hullát találtak. A halottban Németh Ferenc jómódú gazdálkodót ismerték fel, a ki pár hónappal ezelőtt költözött Nadasdladányról Székesfehérvárra. A vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy Németh nem követett el öngyilkosságot. A rejtélyes ügyben vizsgálat folyik.

— **Orfeum a Bikában.** Naponta fokozottabb érdeklődés mellett játszik a „Bika“ orfeum varieté társulata. A társulat vonzó erői: Ujváry Károly, Gyárfás Dezső, Grünau Poldi, Montanan énekes és táncosnő, az angol női trió és a gyűrű akrobata-nők. — A színeli bohózat, a melyben Gyárfás Dezsőnek van kitűnő szerepe, pompásan mulat a közönség.

— **A szülői gondatlanság áldozata.** Mint annyi szomorú véget ért sorsosa a szülői gondatlanságnak lett áldozata a kis Kapitány János, Kapitány Ferenc pallagi eselédember két esztendő kis fia. A konyhában mosással foglalkozó anyja körül lábatlakodott, miközben félbeszakítva munkáját, gondatlanul magára hagyta. Ezalatt valamiként hozzáférkezett a mosáshoz használt zsíros szódához és evett belőle. Haldokolva szállították be a debreceni közköri kórházba szegénykét. A gondatlan anya ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **Szaj- és körömfájás.** Hajduböszörményben a ragadós szaj- és körömfájás lépett fel. A város határát zár alá helyezték.

— **Tolvaj csemeték.** Három apró tolvajcsemete Tóth János Róth Sándor és Orosz Sándor züllött gyerkőcök ellen tettek feljelentést ma a csendőrségen, akik mindössze 11-12 évesek, de már tökéletesen megérték a börtön levegőjére. A gonosz hajtások ma a déli órákban a katalfalván kőborolva az ablakon keresztül behatoltak Hein Bernátné bezárt szatócs üzletébe, ahol feltörték kizsoltatták a kassza fiókot és azonkívül egész rakás bolti cikket elemeltek; oly ügyesen végezve a tolvajlást, hogy a akármelyik nagyszabású gazember se csinálhatta volna különben. Az ellopott holmin hamarosan tulajdonosok és annak árát a kassza fiók 32 koronányi tartalmával együtt pár óra alatt elköltötték. — A tulajdonos jelentése alapján a csendőrség még a délután folyamán kézre-

kerítette őket, cselekedetüket beismerték, de már nem találtak náluk semmit. Az eljárást megindították ellenük.

— **Veszedelmes szalonnastítés.** Gyerek csinnyevés következtében komolyabb kimenetelű baleset történt ma a késő esti órákban a Piac utca 58. számú házban. Markovics Albin máv. ellenőr két kis fia a 7 éves Ferenc és idősebb testvére szülik távollétében egyedül voltak otthon s játszódás közben az az ötletük támadt, hogy szalonnát süssenek. Elővették a spiritusz masinát és hozzá fogtak azon a szalonna szütéshez. A gyorsforralóban azonban kevés volt és csakhamar kifogyott a szesz. Tölteni akartak hozzá a spirituszszal telt üvegből, amikor is a még lassan lobogó láng újabb tápot kapva, hevesen kezdett lobogni, kicsapott a masinából s meggyújtotta a ruhájukat. Sikoltozva rohantak a házban levő Szilcz-féle gyógyszerárba, ahol a gyógyszerész részszeszítette az első segélyben a pajkos gyerkőcöket, akik mellükön és karjaikon súlyos égési sebeket szenvedtek.

— **x LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalussy ház. Állandó fénykép kiállítás a műterem kapubejáratánál levő kikapuban.

— **x Utazók és ügynökök** fix fizetéssel és jutalékkal felvételnek Schweitzer Testvérek cégnél Debrecenben, Piac-utca 56.

— **x Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik csusz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemeiben páratlan, már nehányezzeri bedörzsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ára 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerésznél, — Debrecen Kossuth-utca „Arany egyszaru“ gyógyszerár. 107—x 51.

— **x Az Arany Bika** kávéházban mindezen este orgányzene.

## Szezon közepén.

\*

Fürdőlevelek hullása, szalmaözvegyek itthonmaradása idején, fülemile csattog a bokorban és pofonok csattognak Siófokon, a nyaralói vágyó emberiség banktól-bankba rohan, hogy kikunyorálja azt a csekélyke váltókölesont.

A molyok kitűnően érzik magokat a naftalinos szeszényben és a bus férj, midőn éjjel után, de leginkább hajnali négy óra tájban hazavetődik az elárvult családi szentélybe, — egy pajkos kuplé refrénjét füttyörészve hajtja mellényét a szoba közepére, kalapját az ágy alá és közelíti a szoba különböző szögleteibe. — Ez a nyár a fürdőzés szezonja.

Tudákos akadémiai értekezést lehetne írni erről. — Visszamenőleg a római fürdő-életre. És tárgyalni professzori alaposággal ama szépséges Clodiának kalandjait Coelius urral, ki a strandbetyár klasszikus ősapja, még pedig valószínűleg törvénytelen. „Clodia volt az a hölgy, ki után egész Róma bontott és szebben tudott táncolni, mint a hogy tisztességes nőhöz illik.“ — Ez a macskakörök közé foglalt mondás, látnivalóan citátum, — és bár Cicerónak tulajdonították, mi esküdni merünk rá, hogy nem Cicerótól ered, mert hiszen Cicero férje vala egy kicsikét a világszép Clodiának. — Eme szarkasztikus mondás a Bajae-fürdőbeli vénasszonyoknak, a klasszikus kor irigy gardámjainak tulajdonítható, — akik, mihelyt a nap leáldozott a misenumi öbölben — lesbe álltak az árnyas sétatutak bokrai közt, hogy

kompromittáló adatokat gyűjtve, legyen másnap miről pletykázniok. No de sem Clodia, sem szerelmes lovgja: Coelius, nem érdemlik meg az akadémikus tárgyalást. A pletyka-zsurokon elintézik őket alaposabban. Mert már többszörös példányban találhatók ők másnap is, — sőt sokkal raffináltabb példányokban.

Engedje el nekünk az olvasó az elmés bevezetést és ezután a még elmésőbb átmenetet, hogy csak úgy ex abrupto konstataljuk a nem elmés, hanem szürke igazságot hogy a fürdőzés, nyaralás nem annyira egészségügyi intézménye a társadalomnak, mint inkább egyéb fajta. Aki beteg, az otthon marad és ágyba fekszik és nyeli a keserű medicinát. Ki hiszi el például, hogy Siófokon tüdővész, hátgerincorvadásos alakok udvarolnak vakbélgyulladásos és tifuszos nőknek és hogy haldokló polgárok pofozkodnak a Balaton partján? No jó, elmennek Marienbadba a pocakos egyének; de a pocakos egyének is szerelmesek. Mesebeszéd, hogy az emberek nyáron nem szeretnek szeretni; au contraire: nyáron kereshet magának témát az a bohózatirtó, aki a Vig-színház számára akar darabot írni. Télen az erkölcsök börszénjén vagy a nyugalom. Nem lehet se baissere, sem haussera spekulálni. De nyáron! Ah, nyáron ingadoznak az erkölcsök és sokan mentek már tönkre.

Olvasom a lapok hirdetési rovatában, hogy melyik fürdő mi ellen van „orvosilag javalva.“ Az ember azt hinné, hogy az ilyen fürdők tele lesznek a világ nyomorékaival és hogy fullasztó köhögéstől visszhangzanak a Kárpátok bércei. Visszhangzanak a fenét, ha nem a csókok cuppanásától. No de nem baj, gyomorhajos világgyűlölk mindenki, a kinek kifogása az ellen, hogy a társadalom bizonyos tömege a nyári hónapokban ki szabditja magát a napi gondok környezetéből, ha kell: újabb gondok árán — és egy kicsit megpróbálja elfelejteni az élet apró és nagyobb kellemetlenségeit, sivarón ismétlődő napi perio dusait.

Különben ez a nyár igen halálosan indul. A regényes Erdélyben lejátszódik az Oreskovits-dráma, — a melynek megvitatása nagyon izgató beszélgetésül szolgálhat a viláklak terraszán és a fürdővendéglők ponyvája alatt, miközben a férjek alsóst játszanak. Alkonyatkor kigyulnak a fürdőhelyek regényes, de bűdös petroleum lámpái; jönnek köréje a tücskök, sáskák, lepkék, sőt szunyogok; az udvarlók idegesebben szivják a szivart; a hold kifényesített tányérja át ragyog az erdők silhouttején; alszó férjek bemondják a mestereket, és valahol egy ifju szerelmet vall egy vidéki libának, mert azt hiszi, hogy huszezer forint hozományja van. És valahol messze, prózai lények óvatolják a nyári váltókat.

Uraim és hölgyeim, itt a nyár. Tessék nyaralni!

## SPORT.

**A Debreceni Torna Egyesület** vasárnapi footbalt mérkőzése iránt minden oldalról nagy érdeklődés nyilvánul meg, s előreláthatólag diszes közönség fogja végignézni a versenyt. Az agilis egyesület meg is érdemli a támogatást, mert jelentékeny anyagi áldozatok árán sikerült csak a vasárnapi mérkőzést létrehozni, s ezáltal a debreceni közönségnek oly sportélményt nyújtani, melyhez hasonló más vidéki városban még nem volt.

A D. T. E. csapata naponta szorgalmasan gyakorol, és a nagyerdői sporttérn estenkint 30-40 játékos sűrű forog a labdával.

A debreceni csapat ezuttal gyönyörű új, a város kék-sárga színeiből összeállított dresszben fog a pályán megjelenni.

A csapatban a következők fognak játszani. Kapuvédő: dr. Székely Arpád. Hátvédek: Oláh Aladár és Balogh István. Fedezetek: Meleghy Gyula, Markovits Jenő és Hidvégi Lajos. Csatárok: Schöffer Imre, Móricz József, Tetz Imre, Tolnai Jenő és Fényes Jenő. A bírói tisztelet Gabrowitz Emili, a budapesti Posta-tisztviselők sportegyletnek tagja vállalta el.

A Ferencvárosi Torna Club csapatával az egyet vezetőségének több tagja is lejárul Debrecenbe, sőt a Nemzeti Sport, a legnagyobb és legelterjedtebb magyar sport szaklap leküldi a mérkőzésre tudósítóját, Lázár Józsefet. Már maga ez a körülmény is mutatja, hogy a vasárnapi mérkőzésnek még a fővárosban is mily nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A rendezőség felkéri az érdeklődő közönséget, hogy a pénztárnál való tolongás elkerülése végett a belépő jegyeket lehetőleg a hirdetésekben felsorolt üzletekben előre váltassa meg, annál is inkább, mert a szombat délig előre megváltott jegy ára 20 százalékkal olcsóbb.

## Törvénykezés.

§ **Áthelyezés.** A király dr. Bakó József debreceni kir. ítélőtáblai bírónak a budapesti kir. ítélőtáblához saját kérelmére leendő áthelyezését megengedte.

§ **Az éjjeli ügyész helyettese.** A kir. ügyészség sajtóosztályába az u. n. sajtó-ügyész mellé segítségül rendszeren egy ügyészi megbízottat osztanak be szolgálatára. Dr. Polányi kir. ügyész mellé dr. Bolmann Ernő ügyészi megbízott volt beosztva s ezek ketten végezték a tömeges lap elközbiztosítást, a Wekerle miniszterium utasítására azonban alapos változás történtik ebben a sajtóosztályban. Nemcsak a Polányi kir. ügyészt helyezik el, hanem már elhelyezték vele helyettesét dr. Bolmann Ernő ügyészi megbízottat is a büntető járásbíróhoz aljegyzőnek. Dr. Bolmann helyébe dr. Sándor Jenő ügyészi megbízott jön a sajtóosztályba. Dr. Sándor, aki eddig büntető törvényszéki aljegyző volt, a napokban már elfoglalja új szolgálati helyét.

## TAVIRATOK.

### Lefokozott lelkipásztor.

Kolozsvár, július 20. A református egyház kerületi bírósága mai ülésén Irsay József, országos képviselőt lelkipásztori állásától megfosztotta, mert évek óta szerelmi viszonyt folytat egy 59-ik gyalogezredbeli katonatiszt feleségével. Az indokolás főképpen a katonatisztnével szemben fennálló, több ezer koronányi készpénz és váltótartozásra szorítkozik.

### Öngyilkos önkéntes.

Győr, július 20. Sárosi László 26 ik gyalogezredbeli önkéntes ma reggel öngyilkosságot követett el. Öngyilkosságának oka szolgálatból eredő hanyagság.

### Panama Belgrádban.

Belgrád, július 20. A pénzügy-miniszteriumból a bankjegyek készítésére szolgáló, nagyértékű lemezeket ellopták. A lopást csak beavatott személyiség követhette el. Szigorú vizsgálatot indítottak.

## A szerbiai vámháboru.

Budapest, július 20. Belgrádból jelentik: Hír szerint Pasic miniszterelnöknek az a terve, hogy a szeptemberi ülésének befejeztével nyári tartózkodásra Abbáziába megy, ahonnan Bécsbe utazik, hogy a vámkonfliktus megszüntetése tárgyában személyesen interveniáljon, feltéve, hogy az addig még nem szűnik.

## Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 20.

Buzakínálatt és vételkedv mársókelet. Búgysdtt irányzat mellett 22,000 métermázsa került forgalomba gyengén tartott áron. Egyébb gabonanemek közül tengeri szilárd, rozs gyenge, árpa változatlan. Idő: forró.

Buza októberre	15.02-04.
Buza szeptemberre	15.60-62.
Ros októberre	12.76-78.
Ros áprilisra	-----
Zab októberre	13.04-06.
Zab áprilisra	13.32-34.
Tengeri augusztusra	12.60-62.
Tengeri szeptemberre	12.62-64.
Tengeri 1907 májusra	10.74-76.
Repece augusztusra	32.80-38.

## Szerkesztői-posta.

Dr. Matócsy L. (F. Ruzsbach.) Lapunkat azt hisszük rendszeren kapja. Végtelen örvendénnek, ha nem csak költséggel, zenével, pedagógiával foglalkoznék, no aztán meg az édes heveréssel és semmivétellel, de néha napján hozzánk is bekopogtatna kedves soraival, mellékelve valami tárcafélét, beszélgetést, csevegést, vagy valami érdekes hírt abból a görbe országból, mely a debreceni embert is érdekelné. Irigyeljük persze önt ki ott a hűvös fenyvesek közt tölti napjait, mi pedig itt a szószeros értelmében agyonfővünk. (X)

Irodalomc. Van tudomásunk róla. Ha terünk engedi, talán foglalkozunk vele, de ez nem bizonyos, mert aktuális közleményekkel tulságosan el vagyunk halmozva. Köszönjük a figyelmet!

A. M. Justh Gyula Csanád megyében, Battyányon lakik. A házelnök miniszteri fizetést kap. — F. I. Hogy az utcanévek jórésze nevesítéses, a fölött már esett néhány szó. Abban igaza van, hogy illetékes Kossuth Ferencről, Apponyiról, Andrássy Gyuláról és Bánffy Dezsőről utcát elnevezni Wekerleről is lehetne, ám Boda Dezsőről már kevésbé.

## Apró történetek.

(Catulle Mendestől.)

### Az édes fájdalom.

Hárman voltak testvérek.

Az egyik azt mondta:

— Éhezem.

És odament az almafához, amely rakva volt piros gyümölcsessel. Evett és jóllakott.

A második azt mondta:

— Szomjas vagyok.

És lefutott a rétre, amelynek szélén voltak fűt és virágok susogtak. Ivott a vízből és nem szomjazott többé.

A harmadik így szólt:

— En nem vagyok sem éhes, sem szomjas, hanem szerelmes az örülésig.

És kiment a világba. Szeretett viszontszerelem nélkül és szenvedett iszonyu kínokat.

Egy napon ismét találkozott a három testvér.

Az első így szólt:

— Örülök, hogy nem vagyok éhes.

— Én meg azon örülök, hogy nem szomjazom, felelt a másik.

## A harmadik azt mondta:

— Szerettem viszontszerelem nélkül, de azért boldogabb vagyok, mint ti, mert még mindig szeretek.

## Jelenés a fán.

Amint egy nyári estén ott feküdtem egy fa alatt és ábrándozva néztem a lombokat a nyugvó nap aranyfényénél, örömteljes megdöbbenéssel pillantottam meg a lombok között egy rendkívül bájos tündérfejet, amint ez nagy, tágra nyitott szemekkel nézett rám.

— Asszonyom, vagy kisasszony? — kérdeztem, hogy bemutathassam magamat.

— Mindenesetre kisasszony, felelt elpirulva.

Megneveztem magam és így folytattam:

— Ha talán kegyes lenne kisasszony leszállani arról a fáról, hogy mellettem foglaljon helyet, szerencsésnek érezném magamat, ha segítségére lehetnék.

— Így nem lehet, — suttogta szomoruan.

Vonakodásának oka tisztában volt előttem, midőn látam, hogy még mindig csak a feje van ki a lombok közül. Kétségtelen, hogy elvesztette a toilettejét.

A tündér látva azt, hogy udvariasan hallgatok, magyarázni kezdte az esetet.

— Hugommal, ugymond, tárcoltunk a holdfényénél. Ruhám beleakadt egy tövisborkorba és ott maradt. Most csakis egy lovagias ember szabadithat ki helyzetemből.

— Elhozzam a ruháját.

— Oh, felelte szomoruan, én lovagias embert mondtam, ki úgy adja át a fátyolomat, hogy nem pillant rám.

— Mily kár! feleltem őszinte részvétellel és valóban annyira meghatott szegénykének a sorsa, hogy könnyezni éreztem szememet.

— Menjen, menjen érte, kiáltott. Aki nek ennyi gyöngédség és részvét van a szívében az lovagias ember.

A ruhát megtaláltam. Elfordított arccal dobtam föl a fára. Egy pillanat múlva zörögni hallottam az ágakat. Édes csöklehellet szállt felém. S mire fölnéztem, a tündért nem láttam többé sehol.

Azóta valahányszor olyat gondolok vagy teszek, amely lelkemet a magasba emeli, homlokomon mind megérezem a tündérnek édes meleg szellemvilági esőkját.

## Közgazdaság.

**Munkaadók szövetsége.** A hivatalos lap közli, hogy a „fiumei munkaadók szövetségének” alapszabályait a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 47.797 sz. alatt kelt rendeletével jóváhagyta. Érdekes ez a rendelet, illetőleg ez a szervezkedés, mert Magyarországon ez az első eset, hogy munkaadók szabályszerűen szervezkedjenek. Eddig legfeljebb kartell kötöttek, de ez sztrájkellenes szervezet s mint ilyen megelőzte bizonyára nyomába lépő társait. A szövetezés eszméje a fiumei általános sztrájk alkalmával merült fel, amikor a munkaadók hiányát érezték annak, hogy ők nem rendelkeznek olyan szervezettel, mely a munkások erős szervezetével szemben a harcot sikeresen felvehetné. Így jött létre aztán a tömörülés. Lesz e ennek eredménye és elérik-e vele a kívánt célt, sok minden körül ménytől függ, melyek között természetesen legelső, hogy a munkaadók tartják-e majd őszintén a szövetségben vállalt kötelezettséget.

# MAGYAR Állam vasutak menetrendje

1906. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár (teher v. sz. sz.)	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	51
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	22
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	25
m. á. vasúttól	reggel	5	35
vásártérről —	reggel	5	44
m. á. vasúttól	d. e.	8	09
vásártérről —	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	d. u.	11	11
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	34
m. á. vasúttól	d. u.	4	47
vásártérről —	este	7	—
m. á. vasúttól	este	7	07
vásártérről —	reggel	4	35
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	56
F.-Abony felé vásártérről —	d. u.	4	56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	5	16
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
<b>Bpestre érkezik:</b>			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
<b>Budapestről Debrecenbe indul:</b>			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
<b>Debrecenbe érkezik:</b>			
Budapest felől (sznmélyvonat)	d. u.	8	29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6	48
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	8	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	46
Szatmár—M.-Sziget felől — —	d. u.	4	12
Csak M.-Sziget felől — — —	este	10	11
Szatmár felől — — — — —	este	6	40
Kassa—Miskolc felől — — —	este	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	d. e.	11	31
vásártérre —	reggel	7	38
B.-Sz.-Mihály	d. e.	7	40
H.-Böszörmény	este	6	22
felől	este	6	28
vásártérre —	d. u.	8	29
mávasúthoz	d. u.	8	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18

**A legjobb arc-  
szépítő szer a SERAIL-ARCZKENOCS,**  
mely az arcot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.  
**Minden ártalmas alkatrész nélkül!**

Egy tégely ára  
ker. 4 fillér.  
Egy kis tégely  
ára 70 fillér.

**Serail-szappan.** Kifűző toillet szappan a kenőcs használathoz  
**Epe-szappan.**  
**Serail-crème.** nappali használatra.  
**Serail-puder.** Kiváló finom arczpor három szíjben, fehér, rózsás és krém  
1 doboz ára 1 korona.  
**Szerail-szájviz.** A legjobb szájviz.  
Kapható: *dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön* gyógyszerészek uraknál, valamint *Jósa és Jóna* urak droguerájában.  
Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerész Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerésztárban

**Budapesten**  
**Az egyetlen**  
**Független**  
**Ellenzéki**

nagy napilap:

# „AZ UJSÁG“

Előfizetési ára:

Egész évre: . . . . . 28 k.  
Félévre: . . . . . 14 „  
Negyedévre: . . . . . 7 „  
Egy hónapra: . . . . . 2 k. 40 f.

Gyönyörű ALBUM-ajándék karácsonyra AZ UJSÁG minden előfizetőjének kivétel nélkül!

Megrendelési cím: „AZ UJSÁG“ kiadóhivatala,  
Budapest, VII., Kerepesi-ut 54.

Védjegy:  „Hergony“  
**A Liniment. Capsici comp.,**  
a Hergony-Pain-Expeller gélléka  
egy régióknak bizonyított hatásos, mely már több mint 30 év óta legjobb fájdalom-  
csillapító szernek bizonyult kísérletnél, csodálatos és meghűtő hatású bedörzsölés-  
képpen használva.  
Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt bevételekor óvatossággal járjunk és csak olyan áruvet fogadjunk el, amely a „Hergony“ védjeggyel és a Richter cég-  
jegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára áruvetekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyelőnk minden gyógyszerésztárban kapható. — Főiskola: Tóth Béla gyógyszerész, Budapest.  
Richter gyógyszerész  
az „Arany arczlánc“, Prágában.  
Készítők: Richter és Co., Bécs.

Kertek kiültetése alkalmából figyelembe ajánlom, nagy készletemet szép szőnyeg és virágzó növényekből olcsó árban.  
**Paczelt János**  
Debrecen, Kossuth-utca.

8095/1906.

**Árverési hirdetemény.**

Derbrecen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező s a debreceni 9216 sz. tjkvben A + 198. 199. 200 rsz. 5652|b-1|a|1|a 5652|a 2 és 5652|a-1 hrsz a foglalt Homokkert I. járás 24 sorsz. (Bornyász féle) szőlőföld a rajta levő épületekkel együtt nyilvános árverésen a legtöbb vételárösszeget ígérőnek el fog adatni.

Az árverés **f. 1906 évi augusztus hó 1-ső napján** a városháza közgyűlési termében fog megtartatni.

Kikiáltási 6795 korona mely összegnek 10%-a árverelő által készpénzben, vagy elfogadható értékben az árverési bizottság kezéhez leteendő.

Árverezni szándékozók részletes árverési feltételeket városi számvevői hivatalunknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. 395-2-2.

Debrecen, 1906. július hó 25-én.

**A városi tanács.****Eladó házhelyek.**

Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolatván: e házhelyek mérsévelt áron s igen kedvező részletes feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyház ügyvédnél Piac u. 44. sz. alatt.

Debrecen, 1905. április 20.

**A debreceni ref. egyház küldöttsége.**

**Legelegánsabban készítek**

uri öltönyöket, felöltöket, esőköpenyeket, sport-öltönyöket, disz-magyar ruhákat, papi palástok, reverendák és fővegeket, valamint sikkes

**EGYENRUHÁKAT**

**az új szabályzat szerinti kivitelben.**

Készítek továbbá teljes **katonai felszereléseket** a legelegánsabban, bármely fegyvernemhez, úgy tényleges, mint tartalékos tiszt és egyéves önkéntes urak részére a legelőnyösebb árban.

A n. é. közönség nagybecsű pártfogását továbbra is kérve, maradtam kiváló tisztelettel

**Prelovszky András**

katonai és polgári szabó

**Debrecen, Kossuth-utca 4. szám.**

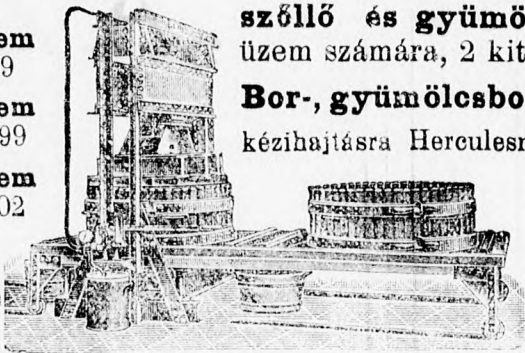
**HYDRAULIKUS SAJTÓK**

**Arany érem**  
Szeged 1899

**Arany érem**  
Budapest 1899

**Arany érem**  
Pozsony 1902

hydraulikus  
sajtóért.



szőlő és gyümölcsmust sajtólásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

**Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat** kézihajtásra Herculesnyomó szerkezettel fa- vagy vas

tányérral. — Gyümölcs- és

**szőlő-őrleket, bogyzógépeket,**

Gyümölcs aszaló készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

**MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III.**

**különlegességi gyár gyümölcsertékésítési gépekben.**

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejkorán kéretnek.



# Zacherlin

Nagyon segít és utólérhetlen féregpusztító Üvegekben vásároljuk.

**Kapható:**

**Debrecen**  
Annók Sándor  
Böszörményi István  
Csanak József  
Csicsó Lajos  
Csillag József  
Deutsch Lajos  
Félegyházy János  
Friseth Károly  
Ganovszky Lajos  
Gronberger és Glück  
Havas József  
Kertész Miklós

Kertész Nándor  
Klein Ignác  
Kóhn Henrik  
Komlóssy Lajos  
Kontsek Géza  
Kovács Mihály  
Krausz J. Bernát  
Lindenfeld J. Jenő  
Lusztig és Bán  
Mayer Jenő  
Molnár Jenő  
Neumann Nándor  
Parti Ferenc

Rickl Antal József  
Róth Antal  
Várray József

**Berettyóújfalú:**

ifj. Weiszberger Ignác  
Rothbart Nándor

**Érmihályfalva:**

Grósz Hermann és fia  
Lévay Vince  
Pollák Mária

**Hajduböszörmény:**

Gemeinbeck József

Tulogy Ferenc

**Hajdunánás:**

Slachta József

**Hajduszoboszló:**

Körner Lola

**Tiszafüred:**

Kiss Géza Ernő  
Schön Jakab  
Weiszmann József

kereskedőknél.



Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.